

наук України та до Державного комітету телебачення і радіомовлення України, Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення, Національної ради з питань культури і духовності при Президентові України¹.

Для учасників і гостей конгресу відбувся урочистий концерт за участю знаних майстрів і художніх колективів Львівського національного університету. Прослухали вони також оперу “Мойсей” (композитор *М. Скорик*) у стінах Львівського національного театру опери та балету імені Соломії Крушельницької. У межах конгресу відбулася також презентація нових видань сучасної франкіани, компакт-дису “Зів’яле листя”.

Було заплановано й цілу низку екскурсійних заходів. Учасники конгресу побували в місцях, тісно пов’язаних із життям і творчістю І. Франка: відвідали Львівський літературно-меморіальний музей Івана Франка, меморіальний комплекс у селі Нагуєвичі Дрогобицького району, Літературно-меморіальний музей Івана Франка і Музей Михайла Грушевського в селі Криворівня, у Коломийському обласному драматичному театрі переглянули виставу “*Voа constrictor*” за мотивами однойменного твору І. Франка. На Гуцульщині, у селищі Верховина, відбулося виїзне засідання краєзнавчої секції конгресу. Насамкінець учасники та гості заходу відвідали Чорногірський географічний стаціонар Львівського національного університету імені Івана Франка.

Масштабність, вагу і значення конгресу в осмисленні незглибимої спадщини Івана Франка проілюструють повніше його матеріали, що їх планується видати окремим збірником.

Лариса Каневська

ПРО ІВАНА ФРАНКА В АКАДЕМІЇ АДВОКАТУРИ УКРАЇНИ

13 жовтня ц. р. в Академії адвокатури України (Київ) відбулася наукова конференція “Феномен Івана Франка в духовній скарбниці України”, присвячена 150-річчю від дня народження письменника. У конференції взяли участь викладачі з різних вищих навчальних закладів України, наукові співробітники Інституту літератури імені Т.Г.Шевченка Національної академії наук України, Національного музею літератури України, а також учителі ліцеїв, гімназій. У наукових доповідях висвітлювалися питання права, політології, релігієзнавства, соціології, культурології, літературознавства, лінгвістики у творах Івана Франка, розглядалися питання трансформації наукових спостережень і висновків, художніх здобутків І. Франка у відповідних галузях сучасної науки. Конференція засвідчила актуальність багатьох питань, до яких звертався свого часу Іван Франко, важливість осягнення сучасним українським суспільством феномена постаті Івана Франка.

Відкриваючи конференцію, ректор Академії адвокатури України, чл.-кор. Академії правових наук України *Т. Варфоломеева* наголосила на важливості звертання до праць Івана Франка на нинішньому етапі, оскільки вони охоплюють енциклопедичний спектр наукових і мистецьких зацікавлень автора і несуть величезний масив науково і творчо осмисленої інформації, мають загальнолюдське гуманістичне спрямування; окремо акцентувала увагу на важливості звертання до постаті Івана Франка як мислителя у вищих навчальних закладах гуманітарного типу, що готують правознавців чи перекладачів, як-от Академія адвокатури України.

У слові до учасників конференції професор Академії адвокатури України, акад. Академії правових наук України *В. Гончаренко* зазначив, що постать Івана Франка дуже надається до осмислення широкого спектру сфер діяльності людини в демократичному суспільстві, про яке ми нині думаємо і яке прагнемо бачити в Україні. Звернув увагу, що навіть у творах для дітей ним закладено морально-етичні, правові засади демократичного громадянського суспільства. Акцентував глибоку закономірність того, що конференція під кутом зору осмислення феномена Івана Франка в духовній скарбниці України відбувається в юридичному закладі.

Конференція, зініційована кафедрою цивільного, господарського права та процесу Академії адвокатури України, привернула увагу не лише філологів, а й багатьох юристів, а оскільки проводилася в юридичному закладі, то в ній велика увага приділялася саме правовим аспектам у творчості Івана Франка.

Так, *З.Ромовська* (Академія адвокатури України) побудувала свою доповідь на паралелях спостережень І.Франка за розвитком українського суспільства й сучасних питаннях Української держави. Франкове прагнення соціально-політичних змін розглядалося в контексті здобутків і актуальних проблем сьогодення в доповіді під назвою “Іван Франко і сучасність — містчерез століття”. Крім того, вона представила збірку уривків із творів І.Франка, укладену нею з афористичних висловлювань, влучних оцінок подій, явищ, ситуацій. Збірка під назвою “Мозаїка Франкізму”, випущена у світ видавничим центром Академії адвокатури України, стала не лише подарунком учасникам конференції, а й унікальним, вочевидь, єдиним в Україні такого плану виданням до 150-річчя Франка: дібрані з наукових і художніх текстів уривки ілюструють геній Івана Франка, а також дають сучасному читачеві велику поживу для осмислення багатьох явищ сьогодення.

Із словом про Івана Франка до присутніх звернулася нар. арт. України *Лариса Кадирова*. Вона також прочитала поезії Івана Франка.

А.Козлов (Криворізький державний педагогічний університет) розповів про духовні орієнтири і світогляд Івана Франка. Він зосередив увагу на чинниках, які сформували погляди Франка-вченого і Франка-митця. *Т.Конончук* (Академія адвокатури України) звернула увагу на принципи й засади державотворення, які виявляють себе в художніх, наукових, літературно-критичних працях І.Франка. Широкий спектр державотворчих питань став або предметом безпосереднього осмислення, або виявив себе в підтекстових значеннях; своїм гуманістичним спрямуванням вони актуальні й нині. *Ф.Медвідь* (Національний університет ДПС України) зробив доповідь про політико-правову доктрину Івана Франка в духовній скарбниці України, крім того поділився своїми враженнями про участь у міжнародному симпозиумі, який наприкінці вересня відбувся у Львівському національному університеті ім. І.Франка.

Г.Онуфрієнко (Запорізький юридичний інститут МВС України) присвятила свою доповідь питанням пріоритетів термінотворення в науково-методологічній концепції Івана Франка. Вочевидь, тема актуальна для сучасного термінотворення в юриспруденції, як і для термінотворення в різних галузях діяльності в Україні в цілому.

Н.Лисенко (Інститут літератури ім. Т.Г.Шевченка НАНУ) зосередила увагу на питанні “Тарас Шевченко та Іван Франко в інтерпретації Євгена Маланюка”. Усім трьом постатям, до яких апелювала Н.Лисенко, були властиві високі критерії в підходах до державотворення, до концепції держави Україна. *К.Орел* (Академія адвокатури України) побудувала свою доповідь на публіцистиці Івана Франка та суголосних із нею національних аспектах у публіцистичному доробку журналіста й правозахисника Валерія Марченка. *Л.Гук* (Бориспільський ліцей “Дизайн-освіта” імені П.Чубинського) предметом своєї доповіді обрала психолого-педагогічні проблеми в оповіданнях Івана Франка про школу, поділилася спостереженнями про те, як відбувається осягнення загальнолюдських істин школярами на художніх текстах І.Франка. *Т.Головань* (Інститут літератури ім. Т.Г.Шевченка НАНУ) повів мову про Івана Франка і біблійну критику, про осмислення творчості Каменяра з погляду присутності в ній релігійного чинника й позиції автора стосовно релігійних питань. *О.Павлишин* (Київський національний університет внутрішніх справ) присвятив свій виступ соціально-філософській та національно-патріотичній проблематиці у творчості І.Франка. *К.Козачук* (Академія адвокатури України) предметом своєї доповіді обрала питання духовного й матеріального компонентів ідеальної держави в повісті І.Франка “Захар Беркут”. Питання лірики, а саме “Майові елегії” І.Франка стали предметом доповіді *О.Шупти-В'язовської* (Одеський національний університет ім. І.І.Мечникова). *П.Дунай* (Національний музей літератури України) розглянула питання раціонального та містичного у творчості Івана Франка. *В.Сулима* (Інститут літератури ім. Т.Г.Шевченка НАНУ) привернула увагу до жанру проповіді в історико-

літературній концепції Івана Франка. *Л.Адамець* (Бориспільський ліцей “Дизайн-освіта” імені П.Чубинського) зупинилася на повісті І.Франка “Перехресні стежки”, що подає образ адвоката, відтворює судову систему часу Франка і яка стала одним із джерел формування української юридичної термінології. У доповідях *Г.Уманець* (Бориспільський ліцей “Дизайн-освіта” імені П.Чубинського) та *О.Шкіренко* (Академія адвокатури України) ішлося про поему “Мойсей” І.Франка, зокрема про художнє вирішення питання добра і зла та про педагогіко-психологічну проблематику твору. *Н.Артикуца* (Національний університет “Києво-Могилянська академія”) наголосила на великому значенні Франкових текстів у формуванні юридичної лексики українською мовою. *Н.Стецик* (Львівський національний університет імені І.Франка) у доповіді “Образ адвоката в повісті І.Франка “Перехресні стежки” зацентрував увагу на прототипі образу Євгена Рафаловича — адвокату з міста Стрия Львівської області Євгенові Олисницькому.

Конференція “Феномен Івана Франка в духовній скарбниці України” завершилася прекрасним мистецьким акордом — відвіданням її учасниками вистави “Таїна буття” в Театрі на Подолі про подружнє життя І.Франка та О.Хоружинської. Це воістину був день Івана Франка — і науковий, і мистецький.

Тетяна Конончук

“НАДІЯ ЗАЛИШАЄТЬСЯ З НАМИ” (ДО 70-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ НАДІЇ СВІТЛИЧНОЇ)

Вечір пам’яті розпочався виступом артистки *Галини Стефанової*, яка прочитала вірші Р.Тагора в перекладі Надії Світличної, що дуже відповідали тематиці.

Зі вступним словом звернувся до зібрання *Микола Плахотнюк*, який був і ведучим на цьому вечорі. “Учасниця руху шістдесятників, правозахисниця, член Закордонного представництва Української Гельсінської групи, редактор-укладач “Вісника репресій в Україні” (США), лауреат премії В.Стуса, премії ім. Т.Г.Шевченка Надія Світлична — сказав він, розпочинаючи вечір, — народилася на Луганщині 8 листопада 1936 року. У 1963 р. переїхала до Києва. Після відомих подій 22 травня 1967 р. біля пам’ятника Т.Г.Шевченку нею серйозно зацікавився КДБ. А далі обшуки, арешти, суди, ізолятор, табори. Щодо її свідчень на суді в березні 1978 р. до ЦК КПУ надійшла така інформація: “Намагалася використати судову трибуну для антирадянської агітації і пропаганди”.

Після всіх митарств і поневірянь зважилась на еміграцію. Відмову ж від радянського громадянства пояснила так: “Нижче моєї гідності бути громадянкою найбільшого в світі, наймогутнішого і найдосконалішого концтабору”. Надійка, так ми її всі називали, і сьогодні залишається з нами. Світла їй пам’яті!”

У своєму слові *Михайлина Коцюбинська* сказала, що багато людей в СРСР слухали світлий голос Надії, який звучав з ефіру радіо “Свобода”, і жодні глушилки не могли його заглушити. Вона й досі поміж нас. Шкода тільки, що мало молоді сьогодні на цьому вечорі пам’яті. Надія Світлична була неймовірно затишною і завжди несла світло, надійність, ішла по життю усміхнено й твердо, вміла залучати до української ідейності, була всебічно обдарована: писала, співала, вишивала, у США видавала журнал... Сіяла розумне, добре й вічне всюди, де тільки могла. Їй була притаманна моральна домінація й велика сила людського духу.

Надія Світлична багато зробила для України у США. Як пам’ятник їй вийшла книжка О.Неживого “Надія Світлична”, його коштом і накладом усього 40 примірників.

Галина Стефанова прочитала вражаючі сторінки з життя Н.Світличної — її спогади про обшук 12 травня 1972 р., після якого Україною прокотилися арешти, обшуки, конфіскації.

Євген Сверстюк привітав учасників українського опору на святі Надії Світличної. Чеснота винагороджується, зазначив він. Хоч і була вона відірвана від України, а серце її було тут